

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

راهنمای آزمون شرح جامع قانون مدنی

مجموعه سوالات چهار گزینه ای طبقه بندی شده ماده محور
با پاسخنامه کاملاً تشریحی و مستند به رفرنس از سطر به سطر
کتاب شرح جامع قانون مدنی دکتر فرهاد بیات چاپ ۱۴۰۵

ویژه کلیه داوطلبان آزمون‌های
وکالت (کانون وکلا و مرکز وکلا)، قضاوت، سردفتری، کارشناسی ارشد، دکتری
و سایر آزمون‌های استخدامی حقوقی

مؤلف:

سیدرضا روزگار

وکیل پایه یک دادگستری

انتشارات
اندیشه ارشد

پیشگفتار

شانزده سال پیش، با شوق فهم عمق قانون و عدالت، قدم در راه علم حقوق نهادم. طی این مسیر، همراه با سال‌ها تحصیل، هشت سال تدریس و مشاوره تخصصی برای داوطلبان آزمون‌های حقوقی، این حقیقت برایم روشن شد که موفقیت در این آزمون‌ها فراتر از حفظ متون قانونی است؛ نیازمند مهارت تحلیل، تسلط بر نکات تفسیری، و تمرین مستمر و هوشمندانه است.

نبود یک منبع آزمون‌ی تحلیلی و جامع که بتواند این نیاز را پاسخ دهد، انگیزه‌ی تألیف این کتاب شد.

اثری که پیش روی شما است طی ۱۱ ماه تلاش شبانه‌روزی تألیف گردیده است و شامل حدود ۷۰۰۰ تست تألیفی است که برگرفته از نکات دقیق کتاب شرح جامع قانون مدنی دکتر فرهاد بیات و ساختار علمی قانون مدنی، با هدف تقویت توان تحلیل و مهارت تست‌زنی داوطلبان آزمون‌های حقوقی است.

این کتاب، تنها یک مجموعه تست نیست؛ بلکه ثمره‌ی سال‌ها تجربه، مطالعه و عشق به آموزش حقوق است.

بدیهی است که این اثر نیز، همچون هر فعالیت علمی انسانی، خالی از خطا و نقص نیست. پذیرای هرگونه نقد، پیشنهاد و دیدگاه ارزشمند شما هستم تا به یاری هم، در مسیر ارتقاء این مجموعه در نسخه‌های آینده، گام برداریم.

امیدوارم این تلاش صادقانه، یار و همراه شما در مسیر موفقیت علمی و حرفه‌ای باشد
سید رضا روزگار

۸	بخش ۱: در انتشار و آثار اجرای قوانین به طور عموم
۲۰	بخش ۲: در اموال و مالکیت به طور کلی
۳۷	بخش ۳: اقسام حقوق عینی؛ مالکیت، انتفاع، ارتفاق و وقف
۱۳۷	بخش ۴: احکام املاک نسبت به املاک مجاور
۱۶۰	بخش ۵: اسباب تملک
۱۷۶	بخش ۶: عقود و تعهدات به طور کلی
۲۵۳	بخش ۷: شرایط اساسی برای صحت معامله
۳۳۵	بخش ۸: خسارات حاصله از عدم اجرای تعهد
۳۵۲	بخش ۹: در اثر عقود نسبت به اشخاص ثالث و در شروط ضمن عقد و معامله فضولی
۴۰۶	بخش ۱۰: سقوط تعهدات و تبدیل تعهدات
۴۶۳	بخش ۱۱: ایفای ناروا و اداره امور دیگری
۴۷۰	بخش ۱۲: ضمان قهری
۵۲۲	بخش ۱۳: عقد بیع
۵۷۰	بخش ۱۴: ضمان معاوضی و ضمان درک
۵۸۲	بخش ۱۵: خيارات
۶۳۰	بخش ۱۶: بیع شرط
۶۳۳	بخش ۱۷: معاوضه
۶۳۵	بخش ۱۸: اجاره
۶۸۵	بخش ۱۹: متصدی حمل و نقل
۶۸۷	بخش ۲۰: مزارعه و مساقات و مضاربه
۷۰۱	بخش ۲۱: جعاله

۷۰۹	بخش ۲۲: شرکت
۷۳۲	بخش ۲۳: ودیعه و عاریه و قرض و گرویندی
۷۵۶	بخش ۲۴: وکالت
۷۷۸	بخش ۲۵: ضمان قراردادی و حواله
۸۱۲	بخش ۲۶: کفالت
۸۱۹	بخش ۲۷: صلح
۸۲۸	بخش ۲۸: رهن
۸۴۵	بخش ۲۹: هبه
۸۵۲	بخش ۳۰: حق شفعه
۸۶۶	بخش ۳۱: وصیت
۸۹۰	بخش ۳۲: ارث
۹۲۶	بخش ۳۳: در مقررات مختلف
۹۲۸	بخش ۳۴: نامزدی و نکاح
۹۴۴	بخش ۳۵: مهر و نفقه و وظایف زوجین
۹۸۶	بخش ۳۶: اشخاص
۱۰۱۳	بخش ۳۷: نسب و ولایت قهری و حجر و قیمومت
۱۰۴۵	بخش ۳۸: ادله اثبات دعوا
۱۰۵۷	بخش ۳۹: سوالات ترکیبی و تحلیلی از تمام مباحث

مقدمه

علم حقوق، دانشی است ژرف که تسلط بر آن مستلزم دقت، تحلیل و تمرین مستمر است. آزمون‌های حقوقی، به ویژه آزمون وکالت، قضاوت و مشاوران حقوقی، علاوه بر آگاهی از متون قانونی، مهارت تحلیل مفاهیم و تسلط بر نکات دقیق را نیز می‌طلبند.

مجموعه‌ای که پیش روی شماست، حاصل ۱۶ سال تحصیل تخصصی در رشته‌ی حقوق و ۸ سال تدریس، مشاوره، پشتیبانی و برنامه‌ریزی حرفه‌ای برای داوطلبان آزمون وکالت است. با درک این نیاز، این اثر طی ۱۱ ماه تلاش خالصانه و شبانه‌روزی، با هدف ایجاد یک مرجع تحلیلی و استاندارد در زمینه تست‌های حقوق مدنی تألیف گردیده است.

این کتاب شامل حدود ۷۰۰۰ تست تألیفی استاندارد است که با تکیه بر: نکات دقیق و تحلیلی کتاب شرح جامع قانون مدنی دکتر فرهاد بیات به رشته‌ی تحریر درآمده است.

این کتاب با در نظر گرفتن ساختار علمی و منطقی مباحث قانون مدنی؛ و نیازهای واقعی آموزشی داوطلبان حقوقی طراحی شده است.

با وجود تلاش فراوان برای دقت، انسجام و صحت علمی مطالب، این اثر نیز همچون سایر آثار تالیفی، مصون از خطا و نقص نیست. از این رو، استقبال از هرگونه پیشنهاد، نقد و نظر شما عزیزان را مایه‌ی امتنان دانسته و امیدوارم با یاری و همراهی شما، نسخه‌های آتی این مجموعه هرچه پربارتر و دقیق‌تر گردد.

امید است این اثر بتواند سهمی در ارتقاء دانش حقوقی و موفقیت علمی شما ایفا کند. ارتباط با نگارنده از طریق سایت

www.vakilshoa.com

بخش ۱:

در انتشار و آثار اجرای قوانین به طور عموم

۱- در خصوص تفاوت و شباهت‌های میان قانون و مقررات می‌توان گفت:

الف) فقط قانون می‌تواند اثر قهقهرایی داشته باشد.

ب) در مقررده مانند قوانین حقوق و تکالیف افراد به صورت واضح و مستقیم مشخص گردیده است.

ج) جرائم موجود در مقررات ممکن است در قوانین نیز بیان گردد.

د) برخلاف قانون مقررات اثر قهقهرایی دارد.

گزینه «الف»: در مقررات حق و تکلیف ایجاد نمی‌گردد و جرم‌انگاری در مقررات ممکن نمی‌باشد. (نکته ۳-م ۱ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۲- وضع مالیات به چه طریق امکان پذیر است؟

الف) وضع مالیات یا معافیت از آن محتاج قانون است.

ب) تنها با مقررده ممکن است.

ج) هم در قانون و هم در مقررده ممکن است.

د) تنها از طریق قانون مصوب مجلس شورای اسلامی ممکن است.

گزینه «الف»: (نکته ۳-م ۱ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۳- پیشنهاد قانون در کدام چارچوب ممکن است؟

الف) شورای عالی کار

ج) شورای عالی استان‌ها

گزینه «ج»: (نکته ۴-م ۱ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۴- امضای قانون توسط رئیس جمهور..... و ناظر به امور..... است.

الف) همواره اجباری است - ماهوی

ج) اصولاً اجباری است - شکلی

گزینه «ج»: (بنابر نکته ۷-م ۱ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۵- مجریان قانون پس از ابلاغ:

الف) همیشه مکلف به اجرای قانون هستند.

ج) اصولاً مکلف به اجرای قانون هستند.

گزینه «ج»: پس از ابلاغ، مجریان قانون به محض ابلاغ اصولاً مکلف به اجرای قانون هستند؛ مگر در موردی که با حقوق

عامه تعارض داشته باشد. (نکته ۹-م ۱ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۶- مصوبات مجلس شورای اسلامی و نتیجه همه پرسی پس از طی مراحل قانونی به ابلاغ می‌شود و روزنامه رسمی موظف است ظرف مدت ساعت پس از ابلاغ منتشر نماید.

الف) رئیس جمهور/ ۲۴ ساعت

ج) معاون رئیس جمهور ۲۴ ساعت

گزینه «ب»: مستند به ماده ۱ قانون مدنی.

۷- در صورت استکفاف رئیس جمهور از امضا یا ابلاغ در مدت ۷۲ ساعت به دستور روزنامه رسمی موظف است ظرف مدت مصوبه را چاپ و منتشر نماید.

- الف) رئیس مجلس شورای اسلامی / ۷۲ ساعت (ب) رئیس مجلس شورای اسلامی / ۲۴ ساعت
ج) رئیس مجلس خبرگان / ۷۲ ساعت (د) رئیس مجلس خبرگان / ۲۴ ساعت
- گزینه «الف»: مستند به تبصره ۱ ماده ۱ قانون مدنی.

۸- قانون در معنای خاص:

- الف) مصوبات مجلس خبرگان است که پس از طی تشریفات قانونی لازم الاجرا می شود.
ب) مصوبات مجلس شورای اسلامی است که بدون تشریفات قانونی لازم الاجرا می شود.
ج) مصوبات مجلس و نتیجه همه پرسی است که پس از طی تشریفات قانونی لازم الاجرا می شود.
د) گزینه الف و ب

گزینه «ج»: (نکته ۲- ۱ م. ق. م - کتاب دکتر بیات)

۹- کدام گزینه صحیح است؟

- الف) قانون می تواند ایجاد حق و تکلیف کند درحالی که مقرر مستقلاً ایجاد حق یا تکلیف نمی کند.
ب) فقط قانون می تواند اثر قهرقاری داشته باشد.
ج) دریافت هرگونه وجه، کالا و یا خدمات تحت هر عنوان از اشخاص توسط وزارت خانه ها، مؤسسات و شرکت های دولتی ممکن نیست مگر به موجب قانون.
د) همه موارد

گزینه «د»: (نکته ۳- ۱ م. ق. م - کتاب دکتر بیات)

۱۰- وضع قانون و به اجرا در آمدن آن در نظام حقوقی ایران اصولاً متضمن چه مراحل است؟

- الف) پیشنهاد قانون / تصویب قانون (ب) تأیید قانون / امضای قانون
ج) انتشار قانون / گذشت مدت معین از انتشار قانون (د) همه موارد
- گزینه «د»: (نکته ۴- ۱ م. ق. م - کتاب دکتر بیات)

۱۱- به اعتقاد برخی، لزوم امضای قوانین مبتنی بر چه اصلی است؟

- الف) اصل استقلال امضاها (ب) اصل تفکیک قوای سه گانه
ج) گزینه الف و ب (د) هیچ کدام
- گزینه «ب»: (نکته ۵- ۱ م. ق. م - کتاب دکتر بیات)

۱۲- امضای رئیس جمهور، اعلام رسمی تصویب قانون مطابق قانون اساسی است و به آن قوه اجرایی می دهد و به این معناست که

- الف) همه باید از آن اطاعت کنند. (ب) بعضی از افراد باید از آن اطاعت کنند.
ج) فقط مجلس شورای اسلامی باید از آن اطاعت کند. (د) فقط قوای سه گانه باید از آن اطاعت کند.
- گزینه «الف»: (نکته ۶- ۱ م. ق. م - کتاب دکتر بیات)

۱۳- چه کسی می تواند در صورت امتناع ناموجه رئیس جمهور و اثبات تخلف وی در دیوان عالی کشور رئیس جمهور را عزل نماید.

- الف) رئیس مجلس خبرگان (ب) رئیس دیوان عالی کشور
ج) رئیس قوه قضاییه (د) رهبر

گزینه «د»: (نکته ۸- ۱ م. ق. م - کتاب دکتر بیات) و به استناد بند ۱۰ اصل ۱۱۰ قانون اساسی

۱۴- بعد از انتشار قانون جدید چک در روزنامه رسمی، بانک های دولتی و خصوصی قبل از ۱۵ روز؛
الف) مکلف به اجرای قانون می باشند.

ب) مکلف به تصویب آیین نامه داخلی برای اجرای قانون می باشند.

ج) تکلیفی در اجرای قانون ندارند.

د) در صورتی که قانون با امضای رئیس مجلس باشد تکلیف اجرای قانون را ندارند.

گزینه «ب»: تکلیف بانک های دولتی و خصوصی در ایجاد تصویب آیین نامه داخلی برای اجرای قانون نیازمند گذشت مهلت ۱۵ روز نمی باشد.

۱۵- کدام مورد در خصوص جهل به قانون صحیح است؟

- (الف) همواره رافع مسئولیت است.
 (ب) هیچ گاه رافع مسئولیت نیست.
 (ج) در صورتی که پذیرش جهل، مقصود قانون گذار را تأمین کند رافع مسئولیت است.
 (د) در صورت تردید در جاهل یا عالم بودن رافع مسئولیت است.
 ✎ گزینه «ج»: در صورتی که پذیرش جهل مقصود قانون گذار را تأمین کند نیز باید گفت جهل به قانون می تواند رافع مسئولیت باشد. (نکته ۲-م ۲ ق. م - کتاب دکتر بیات)
 ۱۶- کدام گزینه صحیح نیست؟

- (الف) قوانین ۱۰ روز پس از انتشار، در سراسر کشور لازم اجرا است، مگر آنکه در خود قانون ترتیب خاصی برای موقع اجرا مقرر شده باشد.
 (ب) قوانین ۱۵ روز پس از انتشار، در سراسر کشور لازم اجرا است مگر آنکه در خود قانون ترتیب خاصی برای موقع اجرا مقرر شده باشد، این ماده مبتنی بر این فرض قانونی است که پس از گذشت ۱۵ روز از انتشار قانون، همه به آن آگاه هستند و خلاف آن جز در موارد نادر قابل اثبات نیست.
 (ج) در صورت تردید در علم یا جهل به قانون فرض بر عالم بودن است و مدعی نمی تواند به اصل عدم اطلاع استناد کند.
 (د) مصوبات دولت که علاوه بر دستگاه های اجرایی و کارکنان آن برای سایر مردم حق و تکلیف ایجاد می نماید ۱۵ روز پس از انتشار در روزنامه رسمی لازم الاجراست مگر آنکه در خود مصوبه زمان یا کیفیت خاصی برای اجرای آن پیش بینی شده باشد
 ✎ گزینه الف صحیح است. (نکته ۵، ۱۳-م ۲ ق. م - کتاب دکتر بیات)
 ۱۷- رأی وحدت رویه از چه زمانی برای مراجع قضایی لازم الاتباع است؟

- (الف) ده روز (ب) ۱۵ روز (ج) از تاریخ صدور (د) یک هفته
 ✎ گزینه «ج»: (نکته ۹-م ۲ ق. م - کتاب دکتر بیات) و نظریه مشورتی (۶)، ۷/۳۶۶۴ - ۱۳۸۰/۴/۲۶
 ۱۸- کدام گزینه صحیح است؟

- (الف) قوانین ۱۵ روز پس از انتشار در سراسر کشور لازم الاجرا است لزوم گذشت ۱۵ روز قاعده عام است و مانع از آن نیست که مهلت متفاوتی در نظر گرفته شود یا حتی اثر قانون عطف به ما سبق شود.
 (ب) عدم تصویب آیین نامه مانع اجرای قانون مصوب نیست؛ مگر اینکه در خود قانون، اجرای آن موکول به تصویب آیین نامه شده باشد.
 (ج) گزینه الف و ب
 (د) هیچ کدام
 ✎ گزینه «ج»: (نکته ۱۰ و ۱۱-م ۲ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۱۹- اثبات خلاف فرض اطلاع از قانون در چه مواردی ممکن است؟

- (الف) جایی که تحصیل علم عادتاً ممکن نباشد و یا جهل به حکم شرعاً عذر محسوب شود.
 (ب) جایی که جهل جنبه همگانی داشته باشد.
 (ج) گزینه الف و ب
 (د) هیچ کدام

✎ گزینه «ج»: (نکته ۲-م ۲ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۲۰- هرگاه وراثت وصیت پدرشان در خصوص مغازه و خانه و سهام کارخانه تولیدی پدرشان را اجرا نمایند و این موارد زائد بر ثلث باشد و ورثه هیچ کدام نسبت به عدم صحت وصیت زائد بر ثلث آگاه نباشند؛

- (الف) وصیت مزبور کاملاً باطل است.
 (ب) به دلیل جهل به قانون می توان آن ها را مسئول دانست.
 (ج) به دلیل جهل امکان استرداد اموال زائد بر ثلث وجود دارد.
 (د) وراثت نمی توانند اموال زائد را مسترد نمایند.

✎ گزینه «ج»: باید توجه داشت هرگاه پذیرش ادعای جهل، موجب تأمین مقصود قانون گذار از وضع آن قانون شود مثلاً

جایی که قانون گذار در جهت حمایت از وراثت، وصیت زائد بر ثلث را نافذ نمی‌داند، حال اگر وارثی به خاطر جهل به قانون، وصیت زائد بر یک سوم را اجرا کند می‌تواند با اثبات جهل خود به این قاعده، مال پرداخت شده را مسترد نماید. (نکته ۲-م ق.م - کتاب دکتر بیات)

۲۱- در خصوص اجرای قانون خارج از کشور؛

(الف) زمان لازم الاجرا شدن همان است که در داخل کشور است.

(ب) برای لازم الاجرا شدن بیشتر از داخل کشور فرصت وجود دارد.

(ج) ادعای جهل به قانون هیچ گاه پذیرفته نیست.

(د) اجرای قانون ممکن نیست.

گزینۀ «الف»: بنا بر ماده ۶ قانون مدنی مهلتی که در ماده ۲ قانون مدنی آمده است باید برای اجرای قانون در خارج از کشور هم رعایت گردد. (نکته ۴-م ق.م - کتاب دکتر بیات)

۲۲- لازم الاجرا شدن قانون برای سازمان‌های دولتی؛

(الف) فقط با ابلاغیه ممکن است.

(ب) فقط با گذشت مهلت ۱۵ روزه پس از ابلاغ ممکن است.

(ج) با گذشت مهلت ۱۵ روز پس از انتشار و یا ابلاغ ممکن است.

(د) فقط با گذشت مدت ۱۵ روز از انتشار ممکن است.

گزینۀ «ج»: لازم الاجرا شدن قانون برای سازمان‌های دولتی با گذشت مهلت ۱۵ روز پس از انتشار و یا ابلاغ ممکن می‌باشد چرا که لزوم انتشار و گذشت زمان مهلت برای عموم مردم است و سازمان‌های دولتی اصولاً تابع ابلاغ مقام‌های اداری می‌باشند. (نکته ۷-م ق.م - کتاب دکتر بیات)

۲۳- کدام یک استثناء مهلت ۱۵ روزه لازم الاجرا شدن قوانین و مقررات است؟

(الف) مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام (ب) مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی

(ج) آیین نامه داخلی مجلس (د) مصوبه هیئت وزیران

گزینۀ «ج»: باید توجه داشت آیین نامه داخلی مجلس از ماده ۲ قانون مدنی مستثنا می‌باشد و بلافاصله پس از تصویب نهایی لازم الاجرا می‌شود. (نکته ۸-م ق.م - کتاب دکتر بیات)

۲۴- انتشار قوانین باید در کدام روزنامه به عمل آید؟

(الف) روزنامه رسمی (ب) روزنامه کثیرالانتشار

(ج) الف و ب (د) هیچ کدام

گزینۀ «الف»: ماده ۳ قانون مدنی

۲۵- کدام مورد صحیح است؟

(الف) لزوم انتشار قانون محدود به قانون در معنای خاص نیست.

(ب) کلیه مصوبات و تصمیماتی که موجد حق یا تکلیف عمومی است، قابل طبقه بندی به عنوان اسرار دولتی نبوده و انتشار آن‌ها در روزنامه رسمی و پایگاه ملی قوانین و مقررات کشور الزامی است.

(ج) از ابتدای سال ۱۳۹۱، چاپ و انتشار مجموع قوانین تنها با تأیید معاونت قوانین مجلس امکان پذیر است؛ روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران از شمول حکم اخیر مستثنی می‌باشد.

(د) همه موارد

گزینۀ «د»: (نکته ۱ و ۲ ماده ۳ ق.م - کتاب دکتر بیات)

۲۶- در خصوص پرداخت مابه التفاوت دیه مرد و زن کدام درست است؟

(الف) عطف به ماسبق می‌شود. (ب) در صورت جهل به آن رافع مسئولیت می‌شود.

(ج) عطف به ماسبق نمی‌شود. (د) از حیث اثر به گذشته تابع قواعد عام دیه است.

گزینۀ «ج»: باید توجه داشت با توجه به اینکه پرداخت تفاوت دیه مرد و زن نوعی تشدید مجازات است باید گفت این پرداخت عطف به گذشته نمی‌گردد. (نکته ۲ - ماده ۴ ق.م - کتاب دکتر بیات)

۲۷- قهقرايي بودن؛

- الف) ويژگي قوانين مصوب مجلس شوراي اسلامي است. (ب) ويژگي قوانين و مقررات مي‌باشد.
 ج) ويژگي قوانين در معنای عام مي‌باشد. (د) ويژگي قوانين در معنای خاص مي‌باشد.
 ك گزينه «د»: قهقرايي بودن ويژگي قوانين در معنای خاص مي‌باشد زيرا ماده ۲ برای قانون خاص است و همچنين منظور از قانون در قسمت اخير ماده ۴ قانون مدنی نیز قانون به معنای خاص مي‌باشد. (نکته ۴-۴ م ق. م - کتاب دكتور بيات)
 ۲۸- مصوبه‌اي که اثر قهقرايي دارد؛

- الف) باطل است. (ب) مبطل است.
 ج) قابل ابطال است. (د) اصلاً دليلی بر بطلان آن نيست.
 ك گزينه «ج»: پاسخ صحيح مي‌باشد. مصوبه‌اي که اثر قهقرايي دارد قابل ابطال مي‌باشد بنا بر رأي شماره ۳۸۰ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۷ هيئت عمومي ديوان عدالت اداري. (نکته ۴-۴ م ق. م - کتاب دكتور بيات)
 ۲۹- کدام يك استثناء عدم اثر قانون بر گذشته نيست؟

- الف) قوانين تفسيری (ب) قوانين تكميلي
 ج) قانون تخفيف مجازات (د) قوانين آيين دادرسي
 ك گزينه «ب»: قوانين تكميلي استثناء عدم اثر قانون بر گذشته نمي‌باشد بلكه قوانين مربوط به تشكيلات قضايي و صلاحيت ذاتي و آيين دادرسي، قوانين مربوط به حذف و تخفيف مجازات، قوانين مربوط به اهليت و قوانين تفسيری مي‌باشند که استثناء اثر قانون بر گذشته مي‌باشند. (نکته ۴-۶ م ق. م - کتاب دكتور بيات)
 ۳۰- اثر قانون نسبت به است و قانون نسبت به ماقبل خود مگر اينکه در خود قانون، مقررات خاصي نسبت به اين موضوع اتخاذ شده باشد.

- الف) گذشته/اثر دارد (ب) آتیه/اثر ندارد
 ج) آتیه/اثر دارد (د) گذشته/اثر ندارد

ك گزينه «ب»: ماده ۴ قانون مدنی

۳۱- کدام گزينه صحيح نيست؟

- الف) قاعده عطف به ما سبق نشدن قانون مبتني بر قاعده قبح عقاب بلابيان است.
 ب) اثر قانوني نسبت به آتیه است و قانون نسبت به ماقبل خود اثر ندارد مگر اينکه در خود قانون، مقررات خاصي نسبت به اين موضوع اتخاذ شده باشد منظور از قانون در قسمت اخير قانون به معنای عام است
 ج) در امور كيفري، جرم انگاري را نمي‌توان عطف به ما سبق كرد.
 د) قانون جديد اصلاً نمي‌تواند به حقوق مکتسبه افراد آسیب برساند.
 ك گزينه «ب»: (نکته ۹، ۸، ۱۴، ۵، ۱۰-۴ م ق. م - کتاب دكتور بيات)

۳۲- کدام گزينه صحيح است؟

- الف) قوانين تفسيری به لحاظ مفهوم شناسي، قانون تفسيری، بيان روشن تر قانون پيشين است و جنبه کشفی دارد و امر جديدي تلقي نمي‌شود! بنا بر اين انتظار مي‌رود که از زمان لازم الاجرا شدن قانون پيشين اعمال گردد، نه از زمان تصويب استفساريه؛ اما در عمل از آنجا که اجرائي استفساريه از زمان لازم الاجرا شدن قانون پيشين، ممکن است آثار مخربي بر امنيت حقوقي کشور داشته باشد.
 ب) اگر قانون سن اهليت برای معامله را از ۱۵ سال به ۱۸ سال تغيير دهد، اشخاصي که سابقاً دارای اهليت بودند به محض لازم الاجرا شدن قانون جديد، فاقد اهليت تلقي خواهند شد. البته معاملاتي که آن‌ها در زمان داشتن اهليت منعقد نموده‌اند اصلاً صحيح است.
 ج) مقصود از آتیه، تاريخ لازم الاجرا شدن قانون است، اين تاريخ آغاز قلمرو زماني قانون است پس از اين تاريخ تمام اعمال و واقيعي که محقق گردد اصلاً تابع قانون جديد هستند.
 د) همه موارد

ك گزينه «د»: (نکته ۱۱، ۶، ماده ۴ - ق. م - کتاب دكتور بيات)

۳۳- کدام مورد از اسباب بی اعتباری قانون یا مقرر است؟

- الف) نسخ - اتمام مدت
ب) ابطال - منتفی به اجرا یا موضوع.
ج) موقوف الاجرا.
د) همه موارد

گزینه «د»: (نکته ۱۲- م ۴ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۳۴- در صورتی که قانون امکان عطف به ماسبق شدن را بنا بر یکی از استثنائات پیدا کند کدام مورد ممکن نمی باشد؟

- الف) ایجاد حق
ب) سقوط تعهد
ج) زوال حقوق مکتسبه
د) ابطال عقد

گزینه «ج»: در صورتی که قانون امکان عطف به ماسبق شدن را بنا بر یکی از استثنائات پیدا کند حق مکتسبه ایجاد شده هیچ گاه زایل نمی گردد. (نکته ۹- م ۴ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۳۵- در صورتی که تصرف ۱۰ ساله در قانونی موجب صدور سند مالکیت باشد متصرفی که نه سال سابقه تصرف دارد بعد از اینکه در سال نهم قانون تصرف ۱۰ ساله را به ۲۰ ساله تغییر دهند؛

- الف) قانون عطف به ماسبق نمی شود و پس از یک سال استحقاق دریافت سند مالکیت را دارد.
ب) صدور سند مالکیت بعد از یک سال دیگر برای او ممکن نیست.

ج) او دارای حق مکتسبه است و نمی توان بعد از یک سال به او سند داد.

د) حق مکتسبه ایجاد شده ولی مستحق دریافت سند مالکیت بعد از یک سال نمی باشد.

گزینه «ب»: با توجه به اینکه حقی که برای فرد ایجاد می شود حقوق ثابت و مکتسب نمی باشد بلکه حق احتمالی می باشد قانون عطف به ماسبق می شود. (نکته ۹- م ۴ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۳۶- ملاک عمل برای عطف به ماسبق شدن قانون..... است.

- الف) تاریخ اجرا
ب) تاریخ ابلاغ
ج) تاریخ لازم الاجرا شدن
د) تاریخ امضا

گزینه «ج»: باید توجه داشت مقصود از آتیه در ماده ۴ قانون مدنی تاریخ لازم الاجرا شدن قانون می باشد این تاریخ آغاز قلمرو زمانی قانون است و پس از این تاریخ تمام اعمال و وقایعی که محقق گردد اصولاً تابع قانون جدید هستند.

۳۷- کدام گزینه صحیح می باشد؟

الف) قانون جدید اصولاً نمی تواند به حقوق مکتسبه افراد آسیبی وارد کند و منظور از حقوق مکتسبه، حقوق قطعی و ثابتی است که شخص در زمان حکومت قانون گذشته به دست آورده است و در مقابل حقوق محتمله قرار دارد که عبارت است از منافع و انتظاراتی که هنوز برای شخص ثابت نشده و وی تنها انتظار نیل به آن ها را دارد و ممکن است به سبب تغییر قانون از آن ها محروم شود.

ب) شکایات و اعتراضات اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از عمومی و خصوصی از آراء و تصمیمات مراجع اختصاصی اداری مستقیماً در شعب تجدیدنظر دیوان عدالت اداری مطرح و مورد رسیدگی قرار می گیرد، رأی صادره قطعی است. سایر شکایات و اعتراضات در شعب بدوی رسیدگی می شود. پس از لازم الاجرا شدن این قانون پرونده های موجود در شعب بدوی و تجدیدنظر مطابق صلاحیت زمان ثبت دادخواست رسیدگی می شود.

ج) گزینه الف و ب

د) هیچ کدام

گزینه «ج»: دیوان عدالت اداری الحاقی ۱۴۰۲/۲/۱۰ - رأی شماره ۷۸۴ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۴

۳۸- کدام مورد همواره استثنا اصل سرزمینی بودن قانون است؟

- الف) عطف به ماسبق نشدن قانون
ب) احوال شخصیه ایرانیان خارج از کشور
ج) احوال شخصیه اتباع بیگانه و ایرانیان غیرشیعه
د) هیچ کدام

گزینه «ج»: احوال شخصیه اتباع بیگانه و ایرانیان غیر شیعه استثنا اصل مزبور می باشد. اما باید توجه نمود که احوال شخصیه ایرانیان خارج از کشور استثنا این اصل نمی باشد و اصولاً تابع قانون ایران می باشد. (نکته ۳- م ۵ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۳۹- کدام گزینه صحیح نیست؟

- (الف) کلیه سکنه ایران اعم از اتباع داخلی و خارجی، مطیع قوانین ایران خواهند بود مگر در مواردی که قانون استثنا کرده باشد
(ب) در صورت تردید در اجرای قانون ایرانی یا خارجی به استناد اصل صلاحیت سرزمینی قوانین ایران جاری است.
(ج) کلیه اشخاص که در قلمرو حاکمیت ایران قرار دارند اصولاً تابع قوانین ایران هستند خواه مقیم و ساکن ایران باشند یا نباشند
(د) قانون حاکم بر احوال شخصیه اتباع بیگانه و ایرانیان غیر شیعه از استثنائات صلاحیت سرزمینی محسوب نمی‌شود.
ک گزینه «د»: (نکته ۱، ۲، ۳ - م ۵ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۴۰- اگر قراردادی در هواپیمایی که تابعیت اماراتی دارد و بر فراز ایران پرواز می‌نماید منعقد شود از نظر دادگاه ایران اصولاً تابع قانون کدام کشور است؟

- (الف) ایران
(ج) می‌تواند ایران یا امارات باشد
(ب) امارات
(د) هیچ کدام
ک گزینه «ب»: (نکته ۴ ماده ۵ - ق. م - کتاب دکتر بیات)

۴۱- قوانین مربوط به احوال شخصیه؛

- (الف) سرزمینی است.
(ج) برای تمام ایرانیان یکسان است.
(ب) برون مرزی است.
(د) درون مرزی است.
ک گزینه «ب»: بنا بر ماده ۶ قانون مدنی.

۴۲- قوانین مربوط به احوال شخصیه از قبیل نکاح و طلاق و اهلیت اشخاص وارث در مورد چه کسانی مجری خواهد بود؟

- (الف) کلیه اتباع ایران ولو اینکه مقیم در خارج باشد (ب) بعضی از اتباع ایرانی
(ج) ایرانی‌های غیرسنی
(د) ایرانی‌های غیر شیعه
ک گزینه «الف»: (ماده ۶ قانون مدنی)

۴۳- کدام گزینه صحیح نیست؟

- (الف) در دعوی مربوط به احوال شخصیه ایرانیان مقیم خارج، دادگاه خارجی، قواعد حل تعارض مقر دادگاه را اعمال می‌کند که ممکن است منتج به حکومت قانون ایران نشود در این صورت اگر رأی صادره از دادگاه خارجی، خلاف نظم عمومی ایران باشد، قابل ترتیب اثر و اجرا در ایران نخواهد بود.
(ب) از نظر حقوق ایران، امور مالی راجع به حقوق خانوادگی نیز جزو احوال شخصیه محسوب می‌شود.
(ج) احوال شخصیه ایرانیان غیر شیعه در صورتی تابع قواعد مذهبی خودشان است که اولاً مذهب آنان در قانون اساسی به رسمیت شناخته شده باشد ثانیاً در خصوص آن موضوع، عادات و قواعد مسلمة متداول و روشن و معینی در آن مذهب پیش بینی شده باشد ثالثاً خلاف نظم عمومی ایران نباشد.
(د) اهلیت ایرانیان غیر شیعه برای انعقاد معامله تابع قانون مدنی نیست و تابع قانون خودشان است.

ک گزینه «د»: (نکته ۲ و ۳ و ۴ و ۵ ماده ۶ - ق. م - کتاب دکتر بیات)

۴۴- اهلیت ایرانیان غیر شیعه برای انعقاد معامله؛

- (الف) مشمول قاعده احوال شخصیه است.
(ب) تابع قانون مدنی است.
(ج) در صورت عدم پیش بینی در مذهبشان تابع احوال شخصیه خودشان است.
(د) هیچ کدام

ک گزینه «ب»: اهلیت ایرانیان غیر شیعه برای انعقاد معامله تابع قانون مدنی است زیرا در قانون اجازه رعایت احوال شخصیه ایرانیان غیر شیعه به اهلیت راجع به معاملات اشاره‌ای نشده است (نکته ۵ - م ۶ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۴۵- قاعده تبعیت احوال شخصیه اتباع خارجه از دولت متبوع ایشان؛

- (الف) فقط شامل افراد مقیم داخل ایران است.
(ب) فقط شامل افراد مقیم و گذر کنندگان از ایران است.
(ج) شامل افراد مقیم و غیرمقیم در ایران است.
(د) در صورتی که اقامتشان قانونی باشد فقط شامل افراد مقیم در ایران است.
ک گزینه «ج»: قاعده اتباع احوال شخصیه اتباع خارجه از دولت متبوع ایشان شامل افراد مقیم و غیرمقیم در ایران است بنا

بر ماده ۷ قانون مدنی و با قیاس اولویت. (نکته ۱ - م ۷ ق. م - کتاب دکتر بیات).

۴۶- در فرض دو تابعیتی، در صورتی که یکی از تابعیت‌ها ایرانی باشد ملاک است و در صورتی که هر دو تابعیت غیر ایرانی باشد است.

الف) خون - خون (ب) تابعیت ایرانی - تابعیت مؤثر

ج) تابعیت ایرانی - خون (د) خون - تابعیت مؤثر

گزینه «پ»: در فرض دو تابعیتی در صورتی که یکی از تابعیت‌ها ایرانی باشد ملاک تابعیت ایرانی است و در صورتی که هر دو تابعیت غیر ایرانی باشد تابعیت مؤثر ملاک می‌باشد. (نکته ۲ - م ۷ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۴۷- اتباع خارجه مقیم در خاک ایران از حیث مسائل مربوطه احوال شخصیه و اهلیت خود و همچنین از حیث حقوقی ارثیه در حدود معاهدات مطیع کدام قوانین و مقررات هستند؟

الف) مقررات دولت متبوع خود (ب) مقررات دولت ایران

ج) مقررات دولت ایران و دولت متبوع خود (د) فقط در مورد اهلیت تابع قانون ایران هستند.

گزینه «الف»: مستند به ماده ۷ قانون مدنی

۴۸- قاعده اعمال قانون ملی در مورد احوال شخصیه اتباع خارجه با چه استثنائاتی روبه رو است؟

الف) اهلیت برای معامله کردن - احاله درجه اول - پناهنده

ب) مخالفت قانون خارجی با نظم عمومی - اهلیت کسب تابعیت - شخص فاقد تابعیت

ج) در صورتی که کشور خارجی متبوع فرد، قانون خاصی در آن زمینه نداشته باشد - در دعوی نسب

د) همه موارد

گزینه «د»: (نکته ۳ - م ۷ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۴۹- کدام گزینه صحیح است؟

الف) عبارت در حدود معاهدات بیانگر تقدم حکم خاص معاهده بر حکم عام صلاحیت شخص در خصوص اتباع خارجه است.

ب) اموال غیرمنقول که اتباع خارجه در ایران بر طبق عهود تملک کرده یا می‌کنند از هر جهت تابع قانون ایران خواهد بود منظور از عبارت از هر جهت جهات مربوط به غیرمنقول بودن مال است.

ج) تملک اموال غیرمنقول توسط بیگانگان با تحصیل اجازه و به شرط رفتار متقابل برای محل سکونت، صنعت و یا کسب مجاز است.

د) همه موارد

گزینه «د»: (متن ماده ۸ و نکته ۱ و ۲ - م ۸ ق. م - کتاب دکتر بیات) (نکته ۸ - م ۷ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۵۰- منظور از حقوق مکتسبه

الف) حقوق قطعی و ثابتی است که شخص در زمان حکومت قانون گذشته به دست آورده است.

ب) در مقابل حقوق محتمله قرار دارد.

ج) گزینه الف و ب

د) هیچ کدام

گزینه «ج»: (نکته ۹ - م ۴ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۵۱- کدام یک مشمول احوال شخصیه نمی‌باشد؟

الف) وصیت عهدی (ب) وصیت تملیکی (ج) طلاق (د) هیچ کدام

گزینه «د»: همه موارد از جمله احوال شخصیه است و مشمول آن می‌باشد زیرا اگرچه وصیت تملیکی عقد محسوب می‌شود ولی در حقوق بین الملل در زمره احوال شخصیه توصیف می‌شود. (نکته ۴ - م ۷ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۵۲- کدام نوع اهلیت مشمول احوال شخصیه می‌باشد؟

الف) اهلیت تمتع (ب) اهلیت استیفا (ج) هر دو (د) هیچ کدام

گزینه «پ»: باید توجه داشت که اهلیت استیفا مشمول احوال شخصیه می‌باشد و منظور از اهلیت در ماده ۷ اهلیت استیفا است. موضوع ماده ۹۵۸ قانون مدنی نه اهلیت تمتع موضوع ماده ۹۵۷ قانون مدنی زیرا حقوق بیگانگان بر اساس قانون محلی تعیین می‌شود. (نکته ۶ - م ۷ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۵۳- در خصوص اتباع باید گفت اهلیت تمتع آن‌ها را تعیین و اهلیت استیفا آن‌ها را تعیین می‌کند.

الف) قانون ایران - قانون دولت متبوع ایشان (ب) قانون دولت متبوع - قانون دولت متبوع ایشان

ج) قانون دولت ایران - قانون دولت ایران (د) قانون دولت متبوع ایشان - قانون دولت ایران

گزینه «الف»: در خصوص اتباع باید گفت اهلیت تمتع آن‌ها را قانون ایران تعیین می‌کند و اهلیت استیفا آن‌ها را قانون دولت متبوع ایشان بنا بر این نکته که در پرسش قبل بیان شد. (نکته ۶-م ۷ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۵۴- تبعه‌ی افغانستانی اصولاً در احوال شخصیه مشمول کدام قانون است؟

الف) دولت متبوع (ب) دولت ایران

ج) دولت محل اقامت (د) دولت محل سکونت

گزینه «الف»: تبعه افغانستانی اصولاً در احوال شخصیه مشمول قانون دولت متبوع خود می‌باشد بنا بر ماده ۷ قانون مدنی و نکاتی که در پرسش‌های قبل بیان شده. (نکته ۷-م ۷ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۵۵- در صورتی که تبعه افغانستانی پناهنده شناخته شود کدام یک از ترتیبات زیر، تبعیت احوال شخصیه او را بیان می‌دارد؟

الف) دولت محل اقامت - دولت محل سکونت (ب) دولت محل سکونت - دولت محل تولد

ج) دولت محل سکونت - دولت محل اقامت (د) دولت محل تولد - دولت محل سکونت

گزینه «الف»: اتباع افغان ساکن در ایران هم اصولاً در مسائل احوال شخصیه تابع دولت متبوع خود می‌باشند مگر اینکه، این مهاجرین تابع مقررات کنوانسیون مربوط به وضع پناهندگان مصوب ۱۳۵۵ باشند که بنا بر آن احوال شخصیه پناهنده تابع قانون کشور محل اقامت، و در صورت فقدان اقامت تابع قانون کشور محل سکونت وی خواهد بود. بنابراین گزینه الف پاسخ صحیح است. (نظریه‌ی مشورتی (۶) شماره ۷/۱۸۸ - ۱۳۷۵/۷/۲۹) (نکته ۷-م ۷ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۵۶- در صورتی که میان ایران و افغانستان در خصوص اتباع این کشور که پناهنده به حساب می‌آیند توافق شود که احوال شخصیه آن‌ها مطابق قانون افغانستان باشد کدام مورد صحیح است؟

الف) احوال شخصیه مطابق با قوانین افغانستان است.

ب) احوال شخصیه مطابق با قوانین کشور محل اقامت و یا سکونت است.

ج) احوال شخصیه مطابق با قوانین ایران می‌باشد.

د) احوال شخصیه مطابق با قوانین کشور محل تولد می‌باشد.

گزینه «ب»: در فرض مذکور احوال شخصیه مطابق با قوانین کشور محل اقامت و در صورت فقدان اقامت، تابع قانون کشور محل سکونت وی خواهد بود. بنا بر نکته‌ای که در پرسش قبل بیان گردید. (نکته ۷-م ۷ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۵۷- یک تبعه خارجی که در ایران به فعالیت کشاورزی مشغول است اصولاً و با تحصیل اجازه، کدام مورد را نمی‌تواند به نام خود خریداری کند؟

الف) زمین‌های کشاورزی مورد نیاز (ب) ماشین آلات مورد نیاز برای کشاورزی

ج) ساختمان اداری برای اداره امور تجارت (د) خرید زمین برای سکونت.

گزینه «الف»: بنا بر ماده ۸ قانون مدنی و آیین نامه استملاک اتباع خارجه مصوب ۱۳۲۸/۵/۱۰. (نکته ۳-م ۸ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۵۸- در صورتی که تبعه خارجی مال غیرمنقول را به ارث ببرد؛

الف) مال در مالکیت وی قرار نمی‌گیرد. (ب) می‌تواند مالک شود و مالکیت او دائمی است.

ج) مالک می‌شود ولی امکان بقای مالکیت وجود ندارد. (د) مال در مالکیت او قرار می‌گیرد و بقای آن مشروط است.

گزینه «ج»: در صورتی که تبعه خارجی مال غیرمنقول را به ارث ببرد مالک می‌شود و امکان بقای مالکیت وجود ندارد با اخذ ملاک از ماده ۸ قانون مدنی، و قسمت اخیر ماده ۹۸۶ و بند ۳ ماده ۹۸۸ قانون مدنی. (نکته ۴-م ۸ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۵۹- معاملات با حق استرداد برای تبعه‌ی خارجی؛

الف) ممکن نیست چون باعث انتقال مالکیت می‌شود.

ب) ممکن است ولی اثر انتقالی معاملات با حق استرداد را ندارد.

ج) اصولاً مانع و تشریفات خاصی نداشته و مانند اتباع داخلی با آنان رفتار خواهد شد.

د) ممکن نیست زیرا هنگام معامله تحصیل اجازه نکرده است.

گزینه «ج»: معاملات با حق استرداد برای تبعه خارجی با توجه به عدم انتقال مالکیت در این معاملات ممکن است ولی در صورتی که بخواهد تملک کند نیازمند اجازه می‌باشد. (نکته ۵-م ۸ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۶۰- تبعه‌ی خارجی در کدام مورد نیازمند تحصیل اجازه می‌باشد؟

- الف) تملیک منافع
ب) تملک مال مرهونه
ج) تملیک مال منقول
د) تملیک خودرو

گزینه «ب»: تبعه‌ی خارجی برای تملک مال مرهونه نیازمند تحصیل اجازه می‌باشد. (نکته ۵-م ۸ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۶۱- اجاره ملک توسط اتباع خارجی..... و تملک اموال منقول توسط اتباع خارجی.....

- الف) مجاز است - مجاز نیست
ب) ممنوع است - ممنوع است
ج) مجاز است - منع قانونی ندارد.
د) مجاز نیست - منع قانونی ندارد

گزینه «ج»: (نکته ۶،۷-م ۸ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۶۲- هر شرکتی که مرکز اصلی آن در ایران بوده و به ثبت رسیده باشد ایرانی..... و اصولاً می‌تواند اموال..... خریداری کند ولو صد در صد سهامداران آن خارجی می‌باشد.

- الف) محسوب است - منقول
ب) محسوب است - غیر منقول
ج) محسوب نیست - منقول
د) محسوب نیست - غیر منقول

گزینه «ب»: (نکته ۸-م ۸ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۶۳- یک تبعه خارجی که سهامدار شرکتی است که مرکز اصلی آن در تهران بوده و به ثبت رسیده، برای خرید یک واحد اداری به نام شرکت؛

- الف) نیازمند تحصیل اجازه است چون شرکت خارجی است.
ب) به دلیل سهام خارجی شرکت، نیازمند تحصیل اجازه است.
ج) نیازمند تحصیل اجازه نیست.
د) به دلیل خارجی بودن مدیرعامل، نیازمند تحصیل اجازه است.

گزینه «ج»: در فرض مذکور تبعه خارجی نیازمند تحصیل اجازه نمی‌باشد چرا که آن واحد به نام شرکت خریداری می‌شود نه تبعه خارجی. (نکته ۸-م ۸ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۶۴- در کدام مورد نیاز به تصویب مجلس وجود ندارد؟

- الف) قرارداد میان ایران و ترکیه در خصوص صادرات و واردات کالایی خاص
ب) قرارداد میان ایران و شرکت دولتی پاکستان
ج) معاهدات بین المللی
د) قرارداد میان وزارت راه با یک شرکت خصوصی چینی

گزینه «د»: صحیح است. در قرارداد میان وزارت راه با یک شرکت خصوصی چینی نیازی به تصویب مجلس وجود ندارد بنا بر ماده ۹ قانون مدنی چرا که گفته است مقررات عهدی که بر طبق قانون اساسی بین دولت ایران و سایر دولت‌ها منعقد شده باشد. نظریه شماره ۳۹۰۳ تاریخ ۱۳۶۰/۸/۷ شورای نگهبان. (نکته ۱-م ۹ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۶۵- کدام گزینه صحیح نیست؟

- الف) برخلاف امضای رئیس جمهور در تصویب و امضای قانون و دستور ابلاغ که اجباری و به نوعی تشریفاتی است، امضای معاهده توسط رئیس جمهور، بخش تجزیه نشدنی انعقاد یک معاهده است. و رئیس جمهور می‌تواند از امضای آن خودداری نماید.
ب) با توجه به اینکه عهدنامه در حکم قانون است پس باید مانند سایر قوانین منتشر شود.
ج) عهدنامه، نسخ و مخصص قوانین معارض پیشین نیست.
د) اگر قانونی مؤخری و مخالف عهدنامه وضع شود، محاکم داخلی اصولاً باید قانون مؤخر را رعایت کنند ولی دولت در روابط بین الملل نمی‌تواند عدم ادای عهدنامه را مستند به فعل خود کند.

گزینه «ج»: (نکته ۲ و ۳ و ۴ و ۵-م ۹ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۶۶- مقصود از شروط ابتدایی همان..... می‌باشد.

- الف) شروط ضمن عقود نامعین
ب) شروط ضمن عقود معین
ج) عقود تشریفاتی
د) عقود رضایی

گزینه «الف»: مقصود از شروط ابتدایی همان عقود نامعین می‌باشد. (نکته ۱-م ۱۰ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۶۷- شروط ابتدایی که در ضمن عقد قرار نگرفته‌اند:

- الف) چون ضمن عقد نیست باطل است. (ب) چون ضمن عقد نیست جایز است.
 ج) لازم است. (د) چون ضمن عقد نیست قابلیت اجرا ندارد.
 گزینه «ج»: امروزه بر مبنای ماده ۱۰ قانون مدنی تردید در اعتبار قراردادهای نامعین وجود ندارد و شروط ابتدایی مربوط به قراردادها هم الزام آور می‌باشند. اگرچه ضمن عقد قرار نگرفته باشد زیرا ملاک اراده و خواست طرفین است. (نکته ۱- م ۱۰ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۶۸- در چه صورت قرارداد منعقد شده میان طرفین معتبر است؟

- الف) عدم مخالفت ضمنی با قانون تفسیری
 ب) عدم مخالفت صریح با قانون تکمیلی
 ج) عدم مخالفت ضمنی و صریح با قانون آمره و اخلاق حسنه
 د) تردید در مخالفت ضمنی با قانون تعویضی
 گزینه «ج»: قرارداد در صورتی معتبر است که مخالف نظم عمومی (قانون آمره و اخلاق حسنه) نباشد.
 (نکته ۱۰- م ۱۰ ق. م - کتاب دکتر بیات) + (نکته ۱۳- م ۱۰ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۶۹- قرارداد خصوصی مندرج در ماده ۱۰ قانون مدنی با کدام یک بیشتر انطباق دارد؟

- الف) عقد بیع
 ج) شروط ابتدایی
 ب) عقد اجاره
 د) شرط وکالت ضمن عقد
 گزینه «ج»: منظور از قرارداد خصوصی معمولاً عقد غیرمعین است که شروط ابتدایی توافقی ضمن عقود غیرمعین می‌باشد. (نکته ۱ و ۲- م ۱۰ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۷۰- در امور مالی اصل بر بودن قانون و در احوال شخصیه اصل بر بودن قانون است.

- الف) امری - امری
 ج) تکمیلی - تکمیلی
 ب) امری - تکمیلی
 د) تکمیلی - امری
 گزینه «د»: (نکته ۸- م ۱۰ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۷۱- تملیک عین در مقابل عوض معلوم:

- الف) قطعاً جزء عقود معین است.
 ج) ضمن یک عقد دیگر ممکن نیست.
 ب) می‌تواند عقد نامعین باشد.
 د) تنها در صورتی که مطابق تشریفات بیع باشد معین است.
 گزینه «الف»: تملیک عین در مقابل عوض قطعاً جزء عقود معین به حساب می‌آید زیرا بنا بر ماده ۳۳۸ قانون مدنی این مورد در تعریف عقد بیع آمده است و بنابراین طرفین نمی‌توانند با گذاشتن نام قرارداد خصوصی بر آن از احکام امری عقد بیع فرار کنند بنا بر ماده ۴۶۳ قانون مدنی. (نکته ۶- م ۱۰ ق. م - کتاب دکتر بیات)
 ۷۲- کدام گزینه صحیح نیست؟

الف) منظور از قرارداد خصوصی معمولاً عقد غیر معین نیست.

- ب) عقود نامعین لازم و رضایی هستند چرا که اصل بر لازم بودن و رضایی بودن عقد است.
 ج) طرفین قرارداد نمی‌توانند عینی را در برابر عوض تملیک کرده و با گذاشتن نام قرارداد خصوصی به آن، از احکام امری عقد بیع فرار نمایند به ویژه اینکه آنچه مخلوق طرفین است، ماهیت حقوقی عقد است و احراز نام آنچه توافق شده با در نظر گرفتن قصد مشترک طرفین با قاضی است.
 د) ماده ۱۰ قانون مدنی در عقود معین هم کاربرد دارد و طرفین عقد معین، می‌توانند با توافق، خلاء های قانونی را پر کرده و با حتی خلاف عرف و قانون تکمیلی ترازی نمایند و بدیهی است که اراده طرفین ملاک عمل خواهد بود اما این تغییرات تا جایی معتبر است که خلاف نظم عمومی و به ویژه قواعد امری ناظر به آن عقد نباشد.
 گزینه «الف»: پاسخ صحیح می‌باشد. (نکته ۲- م ۱۰ ق. م - کتاب دکتر بیات) و (نکته ۶- م ۱۰ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۷۳- کدام گزینه صحیح است؟

الف) مخالفت قرارداد با قانون در صورتی موجب بطلان یا عدم نفوذ عقد است که آن قانون، بیانگر شرایط عمومی یا اختصاصی ضروری اعتبار عقد مذکور باشد.

ب) انواع نظم عمومی عبارتند از نظم عمومی سیاسی و اقتصادی

ج) نظم عمومی اقتصادی شامل نظم عمومی حمایتی و نظم عمومی ارشادی است نظم عمومی و سیاسی که هدفش جلوگیری از وارد شدن ضربه به نهادهای اساسی جامعه و حمایت از دولت، خانواده و فرد است.

د) همه موارد

گزینه «د»: (نکته ۹، ۱۲ - م ۱۰ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۷۴- قانون حاکم بر احوال شخصیه در زمره قوانین..... و قانون حاکم بر حق دینی فردی نسبت به طلبکار در زمره قوانین..... است.

الف) تفسیری - تفسیری

ب) تفسیری - تفسیری

ج) تفسیری - امری

د) امری - تفسیری

گزینه «د»: قانون حاکم بر احوال شخصیه در زمره قوانین امری می باشد و قانون حاکم بر حق دینی فرد نسبت به طلبکار در زمره قوانین تفسیری (تکمیلی یا تفسیری) است. (نکته ۸ - م ۱۰ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۷۵- جوهره عقد صلح..... است و مطابق ماده ۱۰ انعقاد تمامی عقود نامعین در قالب عقد صلح..... است.

الف) تملیک - ممکن

ب) سازش - ممکن

ج) سازش - غیرممکن

د) تملیک - غیرممکن

گزینه «ج»: باید توجه داشت که جوهر عقد صلح، تملیک است و مطابق ماده ۱۰ قانون مدنی انعقاد تمام عقود در قالب عقد صلح ممکن نمی باشد زیرا برای برخی از قراردادها قواعد عمومی وجود دارد که طرفین نمی توانند با گذاشتن نام قرارداد خصوصی بر روی عقد خود، از آن فرار نمایند. (نکته ۵ - م ۱۰ ق. م - کتاب دکتر بیات) + (نکته ۷ - م ۱۰ ق. م - کتاب دکتر بیات)

۷۶- کدام گزینه راجع به رابطه طرفین عقد و شخص ثالث صحیح می باشد؟

الف) امکان ایجاد و زوال حق و تعهد توسط طرفین برای شخص ثالث وجود دارد.

ب) امکان ایجاد حق برای شخص ثالث توسط طرفین وجود دارد.

ج) تنها امکان ایجاد تعهد برای شخص ثالث توسط طرفین وجود دارد.

د) امکان ایجاد حق توسط طرفین برای شخص ثالث وجود دارد ولی امکان ایجاد تعهد و زوال حق وجود ندارد.

گزینه «د»: باید توجه داشت که امکان ایجاد حق توسط طرفین برای شخص ثالث وجود دارد ولی امکان ایجاد تعهد و زوال حق وجود ندارد. (نکته ۱۱ - م ۱۰ ق. م - کتاب دکتر بیات)